

پایش بازار انرژی

پویایی های بازار:

۱- قیمت نفت به نصف خود در ابتدای سال ۲۰۲۰ رسید. نشانه هایی از ترمیم بازار به چشم نمی خورد. سه موضوع عمده دلیل این وضعیت است. اول ویروس کرونا و شیوع آن در سراسر جهان و تعطیل شدن محیط های تولیدی و کاهش تقاضا، دوم به مصالحه نرسیدن اوپک با روسیه و سوم اضافه تولید کردن عربستان سعودی و متحدانش همچون امارات عربی متحده و در نتیجه اضافه عرضه در بازار. در یک نظر سنجی توسط رویترز از کارشناسان نفتی مشخص شد که اکثرا معتقدند که قیمت نفت برنت در کریدور ۳۰ دلار هر بشکه باقی خواهد ماند. بصورت جزئی تر قیمت نفت برنت در سه ماهه دوم ۲۰۲۰ حدود ۳۴,۸۷ دلار هر بشکه، و برای سه ماهه سوم، ۳۹,۰۵ و برای سه ماهه چهارم ۴۴,۰۸ دلار و برای کل سال ۴۲ دلار پیش بینی می شود. پیش بینی ها در فوریه حاکی از آن بود که قیمت نفت برنت در کل سال ۲۰۲۰ بصورت متوسط ۶۰,۶۳ دلار خواهد بود. قیمت نفت وست تگزاس اینترمدییت نیز در سه ماهه دوم ۲۰۲۰ توسط کارشناسان نفتی ۳۰,۳۷ دلار و ۳۷ دلار برای کل سال حدس زده شد. در همین حال گلدمن ساکس در گزارش خود پیش بینی کرده که قیمت نفت برنت به ۲۰ دلار هر بشکه در آوریل می رسد. استاندارد چارترز می گوید قیمت نفت تگزاس به متوسط ۳۲ دلار هر بشکه در ۲۰۲۰ سقوط می کند. شرکت ING معتقد است که در سه ماهه دوم سال برنت در بازار به قیمت ۳۳ دلار هر بشکه به فروش می رسد.

۲- یکبار دیگر در توضیح این وضعیت دلایل افت قیمت نفت را از روابط بین اوپکی ها و غیراوپکی ها شروع می کنیم. روسیه و چند کشور دیگر که در اوپک نیستند، اظهار تمایل کردند که برای ممانعت از کم شدن قیمت نفت با یکدیگر همکاری نمایند. عربستان سعودی به تدریج رهبری مذاکرات را از سوی اوپک به عهده گرفت. در قبل از اجلاس وزرای اوپک در مارس ۲۰۲۰، یک هیئت کارشناسی اوپک پیشنهاد داد یک میلیون بشکه در روز کاهش تولید در جلسه پیش رو مورد بحث و بررسی قرار گیرد. پس از آن منابعی اعلام کردند که در این جلسه صحبت از یک و نیم میلیون بشکه کاهش تولید خواهد بود که افزایش این رقم این گمان را قوی می کرد که عربستان و روسیه بر سر کاهش تولید به توافق رسیده اند. اما با آغاز جلسات مشخص شد این گمان نادرست بوده است. در حالی که اوپک پیشنهاد کاهش ۱,۵ میلیون بشکه دیگر در روز را مطرح می کرد، روسیه اعلام کرد با این پیشنهاد مخالف است و تنها حاضر به تمدید قرارداد کاهش تولید فعلی است. این اختلاف نظر بین روسیه و عربستان باعث شد قرارداد کاهش تولید که تا پایان ماه مارس اعتبار دارد تمدید نشود و پس از آن، کشورها به هر میزان که تمایل دارند نفت تولید کنند. در پی این اتفاقات، قیمت نفت برنت روز جمعه، ۶ مارس، ۹,۴٪ کاهش یافت که بیشترین کاهش روزانه پس از دسامبر ۲۰۰۸ بود. با آغاز جنگ نفتی بین عربستان و روسیه، عربستان قیمت نفت خود را به شدت کاهش داد و تخفیف زیادی برای

مشتریان خود در نظر گرفت. این اقدام باعث شد تا قیمت نفت برنت در نخستین روز هفته دوم ماه مارس به زیر ۳۵ دلار سقوط کند. پس از این سقوط شدید، قیمت نفت اندکی افزایش داشت اما با اعلام عربستان مبنی بر افزایش تولید در ماه آوریل به روزانه ۱۲,۳ میلیون بشکه مجدداً قیمت نفت کاهش یافت. به نظر می‌رسد عربستان به دنبال هرچه پایین‌تر آوردن قیمت نفت باشد تا روسیه را متقاعد به همکاری کند. در مقابل روسیه اعلام کرده است در برابر قیمت‌های پایین نفت آسیب کمی خواهد دید و آمادگی خود برای قیمت پایین نفت را اعلام کرده است.

۳- اما بزرگ‌ترین تولیدکننده نفت یعنی آمریکا تاکنون واکنش خاصی از خود نشان نداده است. در حالی که رییس جمهور ترامپ در توییتی از کاهش قیمت نفت و در پی آن کاهش قیمت بنزین استقبال کرده است، مطمئناً تولیدکنندگان نفت شیل در آمریکا از بازندگان بزرگ این کاهش قیمت هستند زیرا با افت قیمت نفت به حدود ۳۰ دلار این تولیدکنندگان قادر به تامین هزینه‌های خود نیستند و ورشکسته می‌شوند. پس منتظر فهرست اعلام ورشکستگی شرکت‌های فعال در زمینه انرژی در روزهای آینده هستیم. هرچند رییس جمهور آمریکا از کاهش قیمت نفت استقبال کرده، اما در عمل باید به دنبال پایان این جنگ نفتی باشد تا مانع ورشکسته شدن شرکت‌های فعال در میدین شیل آمریکا شود تا امنیت انرژی این کشور به خطر نیفتد.

۴- تقاضای سوخت چین پس از شیوع ویروس کرونا، قرنطینه شدن شهرها و کاهش سفرها به شدت کاهش یافت. برخی تخمین‌ها نشان می‌دهد تقاضای سوخت در این کشور ۴ میلیون بشکه در روز پایین آمده است. ولی انتظار می‌رود واردات نفت خام چین در ماه فوریه تنها ۱۶۰ هزار بشکه در روز نسبت به ماه ژانویه کاهش یافته باشد. واردات نفت خام چین، بزرگترین واردکننده نفت دنیا، در ماه مارس پایین‌تر از فوریه خواهد بود چون بیشتر قراردادهای نفتی برای ماه فوریه بسته شده بودند و پس از کاهش تقاضا در این کشور به خاطر شیوع ویروس کرونا، در راه رسیدن به چین بودند. چین در ماه مارس سال جاری میلادی پایین‌ترین واردات نفت خام را خواهد داشت. یکی دیگر از دلایل آن هم می‌تواند فصل تعمیرات و نگهداری پالایشگاه‌ها در زمستان و تابستان باشد. عربستان، بزرگترین عرضه‌کننده نفت به چین، صادرات نفت خود را به چین حداقل ۵۰۰ هزار بشکه در روز برای ماه مارس پایین آورده است و دلیل آن هم کاهش تقاضای پالایشگاه‌ها در بحبوحه شیوع ویروس کرونا است. عوامل زیادی تعیین‌کننده واردات کمتر نفت خام توسط چین در ماه مارس است ولی دلایلی هم وجود دارد که نشان می‌دهد واردات نفت خام این کشور سقوط نخواهد کرد. اگر چین بتواند به طور موثری شیوع ویروس کرونا را در ماه مارس کنترل کند، تقاضای سوخت در ماه آوریل دوباره افزایش می‌یابد. ضعیف‌ترین ماه برای واردات نفت خام چین در سال جاری میلادی ماه مارس خواهد بود چون پالایشگاه‌ها تولید سوخت را در بحبوحه تقاضای پایین برای آن کاهش داده‌اند. ویروس کرونا در شرایطی شایع شد که ذخایر سوخت چین برای سال نوبت چینی در پایان ژانویه و اوایل

فوریه، یعنی زمان اوج سفرها افزایش یافته بود. این ویروس سفرها را محدود کرد. بنابراین چین با عرضه بیش از حد سوخت مواجه شد و حالا سوخت مازاد را به کشورهای همسایه خود در آسیا صادر می کند. محدودیت های سفر و کاهش فعالیت اقتصادی، ۴ میلیون بشکه در روز تقاضای چین را کاهش داد ولی این کاهش تقاضا باعث نمی شود چین واردات نفت خام خود را به شدت پایین بیاورد. چین بزرگترین موتور رشد تقاضای نفت در جهان است و اگر بتواند به زودی جلوی شیوع ویروس کرونا را بگیرد و محرکهای اقتصادی لازم را فراهم کند، واردات نفت خام در پایان ماه مارس دوباره اوج خواهد گرفت.

۵- تولید نفت اوپک در فوریه به پایین ترین حد طی یک دهه گذشته رسید چون عرضه نفت لیبی به خاطر بسته شدن بنادر و میادین نفتی آن کاهش یافته و عربستان سعودی و سایر تولیدکنندگان خلیج فارس تولید خود را بیش از سهمیه شان از قرارداد کاهش تولید پایین آوردند. ۱۳ کشور تولید کننده نفت عضو اوپک به طور میانگین روزانه ۲۷,۸۴ میلیون بشکه نفت در ماه گذشته تولید کردند که ۵۱۰ هزار بشکه در روز کمتر از ماه ژانویه بود. افزایش تولید عراق و نیجریه باعث شد اوپک در فوریه ۱۲۸ درصد به قرارداد پایبند بماند که کمتر از ۱۳۳ درصد ماه ژانویه بود. تولید نفت اوپک در ماه فوریه پایین ترین حد از سال ۲۰۰۹ تا حالا بود یعنی زمانی که اوپک بیشترین کاهش تولید را به خاطر بحران مالی اعمال کرد. تولید نفت لیبی از ۱۸ ژانویه به خاطر بسته شدن بنادر و میادین نفتی آن توسط گروه های وفادار به خلیفه حفره کاهش یافته است. میانگین تولید نفت لیبی در فوریه ۱۵۵ هزار بشکه در روز بود یعنی کمتر از ۷۶۰ هزار بشکه در ماه ژانویه. تولید نفت ایران و ونزوئلا تغییر چندانی نداشت. هر دوی این کشورها همچنان تحت تحریم های آمریکا قرار دارند. اکوادور در پایان ۲۰۱۹ اوپک را ترک کرد و به این ترتیب ۵۰۰ هزار بشکه دیگر از تولید نفت این گروه نسبت به ماه دسامبر کاهش یافت.

۶- شاخص سهام آمریکا ۷,۶ درصد در روز دوشنبه پایین آمد که بیشترین کاهش از ۲۰۱۱ تا کنون بود و باعث توقف موقتی تجارت شد. در بازار سهام نیویورک، تعداد سهامهایی که به پایین ترین حد خود طی ۵۲ هفته گذشته رسیده اند در روز دوشنبه به بیش از ۳۵۰۰ رسید که بیشترین تعداد از ۲۰۰۸ تا کنون است. شاخص سهام اس پی ۵۰۰ (نزدک) بیش از ۵ تریلیون دلار از ارزش خود را از دست داده است. ارزش کل ده شرکت بزرگ اس پی ۵۰۰ از نظر سرمایه بازار، بیش از ۱,۴ تریلیون دلار کم شده است. ارزش سهام مایکروسافت ۲۵۰ میلیارد دلار از نوزدهم فوریه پایین آمده که بیشتر از سایر شرکت های آمریکاست. شرکت های اپل و آلفابت هر کدام ۲۰۰ میلیارد دلار از دست دادند. سرمایه شرکت آمازون ۱۷۰ میلیارد دلار کم شد. به این ترتیب، شاخص بخش انرژی آمریکا ۵۰ درصد نسبت به اوج ۵۲ هفته آن پایین آمده و عملکرد بدتری نسبت به سایر بخش ها داشته است. نرخ سود ده ساله خزانه داری آمریکا یک بار دیگر در روز دوشنبه به پایین ترین حد خود رسید. همچنین با شکست

مذاکرات تولیدکنندگان نفت در وین و آغاز یک جنگ قیمت که ارزش نفت را بیش از این پایین می‌آورد، بازار سهام در خاورمیانه سقوط کرد. ارزش سهام آرامکوی عربستان برای اولین بار به کمتر از عرضه اولیه آن در بورس رسید. سهام این شرکت ۳,۹ درصد در ریاض سقوط کرد و ۳۱,۷ ریال عربستان معامله شد یعنی کمتر از ۳۲ ریالی که در عرضه اولیه آن در ماه دسامبر فروخته شده بود. شاخص بازار بورس اوراق بهادار عربستان، تداول، ۶,۵ درصد پایین آمد. شاخص‌های اصلی سهام در دبی، ابوظبی و کویت بین ۵,۳ تا ۶,۴ درصد در نیم ساعت اول آغاز تجارت در روز یکشنبه سقوط کردند. بیشترین کاهش ارزش مربوط به سهام بانک‌ها می‌شد.

۷- بر اساس مدارکی که موید تقویت حضور مسکو در خاورمیانه است، شرکت نفت دولتی روسیه ۲۵۰ میلیون دلار به یک مشاور خارجی پرداخت کرده تا برای عقد قراردادهای نفتی در کردستان عراق به آن کمک کند. این مبلغ مربوط به قراردادهایی می‌شود که به روس نفت کمک کرده یک بازیگر خارجی مهم در صنعت نفت کردستان عراق شود. این قراردادها که در راستای تلاش ولادیمیر پوتین برای تقویت موقعیت کرملین در منطقه بسته شده، روسیه را بیش از پیش درگیر مسائل عراق کرده است. این مبلغ از نظر استاندارد قراردادهای مشاوره مالی بسیار بالاست. به گزارش بلومبرگ روس نفت در ۲۰۱۷ و ۲۰۱۸ تا ۳ میلیارد دلار به دولت منطقه‌ای کردستان عراق در ازای عرضه نفت در آینده پرداخت کرده است که منبع مالی قابل توجهی برای این منطقه نفت خیز در عراق است.

۸- چند تحول سیاسی نیز در جهان شاهد بودیم که غیرمستقیم به قیمت نفت می‌تواند مرتبط باشد. در هند کشتار مسلمانان هندی درباره قانون تبعیض‌آمیز حق شهروندی رخ داد که در پی آن مهاجران مسلمان ساکن هند اجازه دریافت تابعیت نخواهند داشت. پس از تصویب این قانون هندوهای افراطی با حمله به مساجد و خانه‌های مسلمانان، آنها را مورد ضرب و شتم قرار داده و به قتل می‌رسانند. در خاورمیانه استاندار «ختای» ترکیه در تاریخ ۹ اسفند از کشته شدن ۳۳ سرباز این کشور بر اثر یک حمله هوایی در استان ادلب سوریه خبر داد. در پی این حادثه شورای امنیت ملی ترکیه به ریاست اردوغان تشکیل جلسه داد. همچنین پس از آن ترکیه تهدید خود درباره اروپا را عملی کرد؛ مرزها باز شد و آوارگان سوری از طریق مرز بلغارستان به سمت اروپا حرکت کردند. بعد از آن جنگنده‌ها و توپخانه ترکیه ۲۰۰ مقرر ارتش سوریه را هدف قرار دادند که این حملات منجر به انهدام ۵ بالگرد، ۲۳ تانک و سامانه دفاعی و کشته و زخمی شدن ۳۰۹ نفر از ارتش سوریه شده است. همچنین مسکو آنکارا در تاریخ ۱۰ اسفند برای کاهش تنش‌ها در ادلب توافق کردند و به دیدار پوتین و اردوغان در ۱۵ اسفند و امضای آتش‌بس انجامید. در تاریخ ۱۱ اسفندماه ترکیه ۲ جنگنده سوریه را سرنگون کرد و سپس شش پهباد ترکیه توسط سوریه مورد هدف قرار گرفت. در تاریخ ۱۳ اسفند ارتش سوریه مواضع ارتش ترکیه را در در غرب سراقب و المسطومه ادلب هدف حملات موشکی گسترده‌ای قرار داد که بر اثر آن شماری از این نیروها کشته یا زخمی شدند. از طرفی در تاریخ ۱۰ اسفند در دوحه

توافق صلحی میان آمریکا و طالبان با حضور مایک پامپئو، وزیر امور خارجه آمریکا به عنوان شاهد امضا شد. این توافق بخشی از یک توافق بزرگتر برای سازش در افغانستان و پایان طولانی‌ترین جنگ آمریکاست. اما این توافق چندان پایدار نبود و در تاریخ ۱۴ اسفند، آمریکا حمله هوایی علیه طالبان در شهرستان نهر سراج در ولایت هلمند انجام داد اما به هر حال خروج تدریجی نظامیان آمریکا از افغانستان آغاز شده است. در تاریخ ۱۱ اسفند پایگاه نظامی آمریکا به نام «الصدیق» در صلاح‌الدین عراق هدف موشک قرار گرفت. این پایگاه محل حضور نیروهای آمریکایی و تجهیزات نظامی متعلق به ائتلاف بین‌المللی است. همچنین در تاریخ ۱۵ اسفند، یک حمله راکتی به نزدیکی سفارت آمریکا در بغداد ثبت شد. از طرفی در تاریخ ۲۱ اسفند منابع عراقی از شلیک ۱۰ موشک کاتیوشا به پایگاه نظامیان آمریکایی خبر دادند. گروه رسانه‌ای الاعلام الحربی عراق اعلام کرد که این راکت‌ها به پایگاه آموزشی «التاجی» واقع در شمال بغداد اصابت کرده ولی تلفاتی نداشته و ۱۱ نفر مصدوم شده‌اند.

۹- الکساندر بانوف، استادیار دانشکده شیمی و فناوری شیمیایی دانشگاه فنی دولتی نووسیبرسک روسیه گفته که فناوری پالایش گازهای همراه شامل استفاده از کاتالیزوری که گاز همراه را به هیدروژن و نانوالیاف کربن تبدیل می‌کند، موفق عمل کرده است و توسط دانشمندان این دانشگاه در سال ۲۰۲۱ به بازار عرضه می‌شود.